

ACȚIUNILE MILITARE MODERNE LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI XXI

MODERN MILITARY ACTIONS AT THE BEGINNING OF THE 21st CENTURY

Colonel (Ret.) prof. univ. dr. Gheorghe BOARU*

Colonel Valerică PIROȘCĂ**

Rezumat: Sfârșitul secolului XX, găsește lumea într-o puternică frământare economică și politică. Pe de o parte țările puternic dezvoltate încearcă să își extindă influența în afara granițelor teritoriale spre zonele bogate în resurse, pe de altă parte țările în curs de dezvoltare încearcă să ajungă din urmă marile puteri și nu în ultimul rând țările sărace aflate în luptă acerbă cu sărăcia. O lume nedreaptă am putea spune și inegală din punct de vedere al vectorilor de putere.

Dacă ne gândim ca cele două mari conflagrații mondiale ale secolului trecut au fost precedate de puternice crize economice, vom ajunge să ne întrebăm dacă nu cumva oare ne aflăm într-un nou război sau în pragul unui nou război mondial. Începutul secolului XXI, aduce în scenă noi tipuri de actori ai câmpului de luptă, noi tipuri de amenințări și noi metode și tehnici de abordare a acțiunilor de luptă.

Cuvinte cheie: acțiune militară, intervenție militară, coaliții, planificare, surprindere.

Abstract: The end of the twentieth century, finds the world in great economic and political turmoil. On the one hand, the highly developed countries try to extend their influence outside the territorial borders to the resource-rich areas, on the other hand the developing countries try to catch up with the great powers and, last but not least, the poor countries that are in fierce struggle with poverty strive to get by. An unfair world we could say and unequal in terms of power vectors.

---

* Membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România; Membru titular al Academiei de Științe ale Securității Naționale; (E-mail: boarugheorghe@yahoo.com).

** Doctorand, Universitatea Națională de Apărare „CAROL I”, (E-mail: vali_pir2004@yahoo.com).

If we think that the two great world conflagrations of the last century were preceded by strong economic crises, we will come to wonder whether or not we are in a new war or on the verge of a new world war. The beginning of the 21st century brings new types of battlefield actors, new types of threats and new methods and techniques for approaching combat actions.

Keywords: *military action, military intervention, coalitions, planning, surprise.*

Introducere

Încă de la începuturile ei omenirea și-a marcat dezvoltarea prin diferite fapte și acțiuni, care s-au constituit în momente istorice. Dintre aceste fapte și acțiuni, confruntările armate au fost și sunt punctele de reper cele mai distincte. De-a lungul timpului, în urma confruntărilor armate, au pierit civilizații care și-au pus amprenta asupra evoluției și dezvoltării omului, dar tot în urma unor confruntări armate și-au făcut apariția noi civilizații.

Astfel, sunt foarte bine evidențiate de către istorici toate conflictele armate, de la războaiele din antichitate și din evul mediu, la cele două conflagrații mondiale ale secolului XX. Conflictele armate s-au dezvoltat și modernizat în paralel cu societatea fiind sprijinite de progresele tehnologice pe care aceasta le-a cunoscut, ajungându-se la începutul secolului XXI la conflicte asimetrice și de tip hibrid, în care apar noi actori și forțe beligerante, iar spațiul de confruntare se dezvoltă și cunoaște noi dimensiuni. Este de menționat faptul că aproape toate descoperirile tehnologice, mai devreme sau mai târziu și-au găsit și continuă să își găsească aplicabilitate în domeniul militar, aducând avantaje în câmpul de luptă și provocând pierderi tot mai numeroase de vieți omenești.

Ce este acțiunea militară?

În urmă cu aproximativ 2500 de ani, în China a fost conceput primul tratat cu privire la acțiunile militare, în care autorul Sun Tzu menționa că „Războiul este o problemă de o importanță vitală pentru stat, domeniul al vieții și al morții, calea care duce spre supraviețuire sau spre nimicire”¹.

Domnul general (Ret.) prof. univ. dr. H.C. Vasile Cândea sublinia în partea de introducere a Revistei de Științe Militare nr.1/2010, că „... ”

¹ Sun Tzu, *Arta Războiului*, Editura Antet XX Press, București 1993, p. 7.

*războiul este o continuare a politicii și un instrument al politicii. Războiul este un produs al intereselor, deci al politicii, ținând de relațiile politice, sociale, economice și culturale*². În acest sens se poate aprecia că folosirea forței armate, respectiv inițierea unei acțiuni militare, este o decizie politică, care urmărește realizarea unor obiective de politică externă ale unui stat, care nu pot fi realizate prin alte mijloace.

Finalul secolului XX, aduce în prim plan un proces intens de studiu al acțiunilor militare, care se desfășoară în același timp cu diferite proiecte de limitare a armamentelor sau de reducere a efectivelor forțelor armate. Procesul de globalizare are serioase efecte și în zona acțiunilor militare, unde se observă o tendință de formare a unor coaliții internaționale și punerea acestora la dispoziția organizațiilor politice internaționale, create la nivel regional sau global.

Deși primul deceniu al secolului XXI este marcat de aceleași proiecte de limitare a armamentelor sau de reducere a efectivelor forțelor armate, cel de al doilea deceniu scoate în relief o re poziționare a liniilor politico-militare a actorilor statali, în raport cu interesele proprii și cu noua situație politico-militară. În același timp, aceste schimbări de poziții au dat naștere unei noi curse de înarmare, începută de Federația Rusă, după anexarea peninsulei Crimeea, în 2014, continuată de conflictul din Estul Ucrainei și accentuată de divergențele de interese din conflictul din Siria.

În lucrarea „*Acțiunile aviației în cadrul operațiilor întrunite*”, comandorul Vasile Bucinschi definește acțiunea militară ca fiind „... ansamblul de activități, măsuri, preocupări etc., organizate și desfășurate de structuri ale armatei (comandamente, eșaloane, grupări etc.) prin utilizarea mijloacelor din înzestrare/dotare, în vederea atingerii unui scop în ansamblu sau a unei misiuni în detaliu”³.

În plan tactic „*acțiunea militară reprezintă manifestarea voinței comandantului pentru a obține o finalitate prin mijloace militare cu o*

² General (Ret.) prof. univ. dr. H.C. Vasile Cîndea, *Revista de Științe Militare*, editată de Secția Științe Militare a Academiei Oamenilor de Știință din România, Nr. 1 (18), Anul X, 2010, p. 5.

³ Cpt. cdor. dr. Vasile BUCINSCHI, *Acțiunile aviației în cadrul operațiilor întrunite*, București, Editura AISM, 2002, p.77.

*structură ce include elemente militare și care are deci un caracter militar*⁴.

Pentru a putea aprecia modul de abordare a acțiunilor militare la începutul secolului XXI, am ales să analizăm acțiunile militare desfășurate de către Federația Rusă, pentru anexarea peninsulei Crimeea, desfășurate în februarie-martie 2014. Ne-am oprit asupra acestui exemplu datorită faptului că l-am considerat unul complex, în care Federația Rusă a folosit întreg spectru de acțiuni, de la utilizarea mijloacelor de *soft power* până la cele de război informațional.

În inițierea studiului și analizei elementelor specifice de război informațional, am plecat de la ideea că informația a fost, este și va fi elementul cheie al tuturor proceselor informaționale.

Într-o lucrare de specialitate, de dată mai recentă, se subliniază faptul că „... în analiza unei activități informaționale militare, informația poate fi considerată **materie primă, scop, țintă, armă** și că protejarea acesteia este cu atât mai importantă și mai complexă”⁵.

Este de subliniat faptul că înainte de intervenția militară a Federației Ruse în peninsula Crimeea, serviciile de informații rusești au pregătit „terenul”, ulterior trecându-se la utilizarea de *hard power*, în care pe lângă Forțele Armate convenționale ar fi fost utilizate și formațiuni paramilitare.

În opinia unui autor de lucrări în acest domeniu se apreciază că „Este însă important de notat că tehnologia informației nu permite doar desfășurarea războiului modern, ci adaugă o nouă dimensiune conflictelor”⁶.

Fazele intervenției militare

La 5 ani de la desfășurarea acțiunilor militare rusești pentru ocuparea peninsulei Crimeea, Evgenia Sokolovkaya remarcă în articolul „*Russia's 3-step plan for any military intervention*”, publicat pe site-ul „*Bussiness Insider*”, faptul că în orice intervenție militară Federația Rusă pune în aplicare un plan de intervenție militară în trei etape. În prima etapă, are loc

⁴ Col. prof. univ. dr. Gheorghe BOARU, *Aspecte ale conducerii sistemelor militare*, București, Editura AISM, 1999, p.124.

⁵ Gheorghe BOARU, Iulian Marius IORGA, *SECURITATEA SISTEMELOR INFORMAȚIONALE MILITARE*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2018, p. 6.

⁶ Col. prof. univ. dr. Gheorghe BOARU, *RĂZBOIUL INFORMAȚIONAL ȘI OPERAȚIILE INFORMAȚIONALE*, Editura Universității Naționale de Apărare, București, 2004, p. 26.

vânzarea de armament și tehnică militară rusească în zona de conflict unde urmează să aibă loc intervenția militară. Aici remarcăm faptul că, de regulă, are loc un comerț cu arme militare către partea beligerantă pe care Federația Rusă urmează să o sprijine.

În cea de a doua etapă, trimite mercenari în zonă, prin intermediul „companiilor militare private”. Aceștia sunt folosiți pentru protecția autorităților oficiale din zonă, pentru acordarea de asistență în pregătirea forțelor, precum și la instruirea acestora asupra modului de folosire a armamentului și tehnicii militare rusești.

În acest sens atât autoarea articolului, menționat mai înainte, cât și alți analiști, prin intermediul diferitelor publicații, apreciază că una din cele mai intens folosite ar fi fost compania rusească „Wagner”.

Cea de a treia etapă și ultima din acest plan al intervenției militare este reprezentată de implicarea oficială și dislocarea de trupe regulate în zona de intervenție.

Planificarea și pregătirea acțiunii militare

Una din întrebările care s-au fluctuat la nivelul mediului de analiză a făcut referire la faptul că intervenția militară rusească în Crimeea a fost o acțiune planificată sau pur și simplu liderii ruși au folosit oportunitatea creată de problemele interne ale Ucrainei din acel moment.

Într-un articol publicat pe site-ul agenției Mediafax jurnalistul Valentin VIDU subliniază faptul că pe timpul unei vizite oficial în Polonia a lui Vladimir PUTIN, desfășurate în anul 2008, acesta ar fi propus premierului polonez de la aceea dată, Donald TUSK, ca cele două țări să împartă Ucraina între ele. În același articol se remarca faptul că „serviciile de informații ucrainiene indicau faptul că agenți operativi ruși au început să vină în Crimeea din 2012, posibil chiar din 2010”⁷.

În martie 2015, într-un articol semnat de Jenna CORDEROY, pe site-ul www.vice.com, se remarca faptul că președintele rus, Vladimir PUTIN, ar fi declarat că a pus la punct planul de anexare a peninsulei Crimeea într-o întâlnire secretă cu șefii serviciilor sale de securitate în ziua în care fostul președinte ucrainean, un apropiat al Moscovei, Victor IANUKOVICI a fugit

⁷ Valentin VIDU, „Putin a propus Poloniei să împartă Ucraina. Declarațiile fostului ministru de externe polonez”, <https://www.mediafax.ro/externe/putin-a-propus-poloniei-sa-imparta-ucraina-cu-rusia-declaratiile-fostului-ministru-polonez-de-externe-13426501>, accesat la 25.09.2019.

din Kiev.

Cele prezentate mai sus sunt doar două din informațiile apărute în media, care indică faptul că Federația Rusă a avut un plan cu privire la anexarea peninsulei Crimeea, care includea cu siguranță acțiunea militară desfășurată în acest sens.

Pe fondul problemelor interne din Ucraina și a protestelor violente de la Kiev, în data de 24 februarie 2014, formațiuni militare, fără însemne prin care să-și demonstreze apartenența, au preluat controlul asupra clădirilor instituțiilor civile și militare din peninsula Crimeea. Acest lucru indică faptul că au fost folosite rețelele informaționale cele mai eficiente.

Se apreciază că *„Infrastructura informațională, prin conținutul său și tehnologiile care o compun, este considerată, acum, obiect al unui război informațional, dar și subiect de aceeași complexitate strategică cu dimensiunile tradiționale (aeriană, terestră, marină și spațială). Rețelele informaționale compun un nou câmp de luptă, iar informația însăși devine o țintă. Fiecare a devenit, separat, dar și în combinație cu celelalte, atât armă cât și țintă”*⁸.

S-a apreciat faptul că cel mai probabil aceste formațiuni militare aparțineau Forțelor pentru Operații Speciale rusești. Apreciem totuși că este foarte posibil ca printre aceștia să fi fost și elemente din cadrul unor companii militare private, de genul „Wagner”.

Unele forme ale războiului informațional sau chiar ale războiului hibrid au mai fost utilizate și de alte state înainte de Federația Rusă în acțiunea militară de anexare a peninsulei Crimeea: *„Devenind conștienți de faptul că, în lumea modernă, totul se traduce în informații, americanii au stabilit primii teoria războiului informațional. În Statele Unite se proliferază instituțiile militare și civile, care se ocupă de acest subiect”*⁹.

---

⁸ Col. (r.) prof. univ. dr. Gheorghe BOARU, *RĂZBOIUL INFORMAȚIONAL – UN OBIECTIV AL SECURITĂȚII NAȚIONALE*, Revista Academiei de Științe ale Securității Naționale, Nr.2/2019, p.29.

⁹ Col. (r.) prof. univ. dr. Gheorghe BOARU, *RĂZBOIUL INFORMAȚIONAL – UN OBIECTIV AL SECURITĂȚII NAȚIONALE*, Revista Academiei de Științe ale Securității Naționale, Nr.2/2019, p.30, apud Vladimir Volkoff, *TRATAT DE DEZINFORMARE* - De la Calul Troian la Internet, Editura ANTET, p. 210.

Desfășurarea acțiunii militare

Jurnalistul Alexandru GRUMAZ menționa într-un articol publicat în data de 10 martie 2014, faptul că „... **pe 27 februarie, Putin a declarat stare de alertă pentru trupele armate ruse și a mobilizat avioane de luptă la granița cu Ucraina. Echipajele avioanelor de luptă din Districtul Militar de Vest au fost plasate, în această zi, în stare de alertă sporită**”¹⁰.

La acel moment balanța de forțe militare prezente în peninsula era aproximativ echilibrată, respectiv Ucraina ar fi avut aproximativ 14.600 de militari, iar Federația Rusă aproximativ 15.000. La aceea dată se afla în vigoare un memorandum de înțelegere dintre cele două state cu privire la staționarea unor unități militare rusești în Crimeea până în anul 2047.

În scurt timp Federația Rusă a reușit să disloce în peninsula aproximativ 5500-6000 de militari, utilizând calea aerului prin aeroportul de lângă Simferopol și pe apă prin portul Sevastopol sau cu ajutorul feriboturilor peste strâmtoarea Kerch. Majoritatea acestor trupe proveneau din cadrul Regiunii Militare de Sud a Forțelor Armate ale Federației Ruse, dar au fost prezente forțe și din alte regiuni militare. Jurnalistul polonez, Andrzej WILK aprecia că în peninsula ar fi fost introduse elemente din cadrul următoarelor unități¹¹:

- Brigada 22 Forțe Speciale din Krasnodar;
- Batalionul 382 Infanterie Marină din Temruk;
- Brigada 31 Aeropurtată din Ulyanovsk.

Remarcăm că la începutul intervenției militare în Crimeea, Federația Rusă a folosit cu precădere militari foarte bine antrenați din cadrul unor unități speciale, cu mijloace informaționale adecvate, care au avut o mobilitate crescută și au reușit să execute dislocarea în regiune într-un timp record, realizând astfel atât superioritatea numerică în regiune, cât și surprinderea.

---

¹⁰ Alexandru GRUMAZ, „Planul de război. Cum a ocupat Rusia Crimeea fără să tragă niciun glonț”, <https://www.qmagazine.ro/planul-de-razboi-cum-a-ocupat-rusia-crimea-fara-sa-traga-niciun-glon-t-2/>, accesat la 27.09.2019.

¹¹ Andrzej WILK, „Russian military intervention in Crimea”, <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2014-03-05/russian-military-intervention-crimea>, accesat la 27.09.2019.

Opinăm că în conflictul acesta s-au utilizat tehnici și tehnologii moderne care îl fac deosebit de cele clasice: „...Este însă important de notat că tehnologia informației nu permite doar desfășurarea războiului modern, ci adaugă o nouă dimensiune conflictelor”¹².

În perioada 28 februarie – 4 martie 2014, unități ale Forțelor Armate ale Federației Ruse împreună cu formațiuni paramilitare locale au trecut la ocuparea punctelor de infrastructură strategice din peninsulă, incluzând aici aeroporturi, porturi, gări, sedii ale instituțiilor și agențiilor guvernamentale locale.

Ulterior au fost înconjurate și blocate cazărmile în care se aflau dislocate Forțele Armate ale Ucrainei dislocate în peninsulă care, rând pe rând, s-au predat. De remarcat este faptul că Duma de Stat a Federației Ruse, a aprobat propunerea președintelui rus cu privire la dislocarea de trupe în peninsula Crimeea, în data de 1 martie 2014. Au existat și situații în care militari ucrainieni au trecut de bunăvoie de partea rușilor. Un exemplu în acest sens fiind fregata „*Hatman Sahaidacnî*”, care se întorcea dintr-o misiune desfășurată sub egida NATO din Golful Aden și a ales să treacă de partea rușilor, refuzând să mai urmeze ordinele liderilor militari de la Kiev.

În final unitățile militare ucrainiene s-au retras din peninsulă, cazărmile acestora fiind ocupate de către Forțe Armate ale Federației Ruse. La 17 martie 2014 a avut loc declarația de independență a Crimeei, iar la data de 18 martie 2014, președintele rus, Vladimir PUTIN a semnat decretul prin care peninsula era integrată în Federația Rusă.

Concluzii

Preluarea controlului militar asupra peninsulei Crimeea, într-o manieră relativ ușoară de către Forțele Armate ale Federației Ruse arată, pe de o parte, o foarte bună pregătire a trupelor ruse în desfășurarea acestui tip de acțiune militară, iar pe de altă parte, un nivel ridicat de planificare, organizare și conducere a liderilor politico-militari ruși.

Identificăm o planificare a acțiunilor militare din timp, care a fost adaptată rapid la situația existentă, precum și abilitatea liderilor politico-

---

¹² Col. prof. univ. dr. Gheorghe BOARU, *RĂZBOIUL INFORMAȚIONAL ȘI OPERAȚIILE INFORMAȚIONALE*, Editura Universității Naționale de Apărare, București, 2004, p. 26.

militari ruși de a folosi și exploata la maxim situația creată în interiorul Ucrainei, pentru atingerea obiectivelor proprii.

Se remarcă, folosirea în sprijinul acțiunii militare a serviciilor de informații, fiind semnalată intensificarea acțiunilor acestora cu o perioadă de timp destul de mare înainte de declanșarea acțiunii militare, precum și aplicarea unor noi tactici prin folosirea unor companii militare private.

De asemenea, observăm o capacitate sporită de dislocare în zona de conflict a trupelor, în timp scurt și în condiții de mascare și securitate ridicată.

Din alt punct de vedere, se poate spune că succesul acestei acțiuni militare s-a bazat și pe surprindere, fapt ce a creat o stare generală de confuzie în rândul militarilor ucrainieni dislocați în peninsulă. De remarcă este, de asemenea, faptul că odată ce au obținut avantajul creat de surprindere asupra Forțelor Armate ucrainiene rămase în peninsulă, Forțele Armate rusești au menținut inițiativa, ceea ce a condus la atingerea obiectivelor finale ale acțiunii militare.

BIBLIOGRAFIE

- BOARU G., „Războiul informațional – un obiectiv al securității naționale, în *Revista Academiei de Științe ale Securității Naționale*, nr.2/2019.
- BOARU G., *Aspecte ale conducerii sistemelor militare*, București, Editura AISM, 1999.
- BOARU G., IORGA I. M., *Securitatea sistemelor informaționale militare*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2018.
- BOARU G., *Războiul informațional și operațiile informaționale*, Editura Universității Naționale de Apărare, București, 2004.
- BUCINSCHI V., *Acțiunile aviației în cadrul operațiilor întrunite*, București, Editura AISM, 2002.

- CÂNDEA V., „Introducere”, în *Revista de Științe Militare*, nr. 1 (18), Anul X, 2010, disponibilă la <http://aos.ro/wp-content/anale/R-S-M-Vol-10-Nr1Full.pdf>.
- CORDEROY J., „*Putin spune c-a ordonat anexarea Crimeei în ziua în care Ianukovici a fugit din Kiev*”, disponibil la <https://www.vice.com/ro/article/4xdj73/putin-spune-c-a-ordonat-anexarea-cri-meei-in-ziua-in-care-ianukovici-a-fugit-din-kiev-556>.
- GRUMAZ A., „*Planul de război. Cum a ocupat Rusia Crimeea fără să tragă niciun glonț*”, disponibil la <https://www.qmagazine.ro/-planul-de-razboi-cum-a-ocupat-rusia-crimeea-fara-sa-traga-niciun-glonț-2/>.
- KOFMAN M., MIGACHEVA K., NICHIPORUK B., RADIN A., TKACHEVA O., OBERHOLTZER J., „*Lessons from Russian Operation's in Crimeea and Eastern Ukraine*”, 2017, disponibilă la https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR1400/RR1498/RANDRR1498.pdf.
- SOKOLOVSKAYA E., „*Russia's 3-step plan for any military intervention*”, publicat pe site-ul „*Bussiness Insider*”, disponibil la <https://www.businessinsider.com/russias-3-step-plan-for-any-military-intervention-2019-6>.
- SUN Tzu, *Arta Războiului*, Editura Antet XX Press, București 1993.
- VIDU V., „*Putin a propus Poloniei să împartă Ucraina. Declarațiile fostului ministru de externe polonez*”, disponibil la <https://www.mediafax.ro/externe/putin-a-propus-poloniei-sa-imparta-ucraina-cu-rusia-declaratiile-fostului-ministru-polonez-de-externe-13426501>.
- WILK A., „*Russian military intervention in Crimea*”, disponibil la <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2014-03-05/russian-military-intervention-crimea>.

